

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk 2004/2005

MI1002

Innehåll

SCBDOK 3.0	
0 Administrativa och legala uppgifter 0.1 Ämnesområde 0.2 Statistikområde 0.3 SOS-klassificering 0.4 Statistikansvarig 0.5 Statistikproducent 0.6 Uppgiftsskyldighet 0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter 0.8 Gallringsföreskrifter 0.9 EU-reglering 0.10 Syfte och historik 0.11 Statistik användning 0.12 Uppläggning och genomförande 0.13 Internationell rapportering 0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	1 Innehållsöversikt 1.1 Observationsstorheter 1.2 Statistiska målstorheter 1.3 Utflöden: statistik och mikrodata 1.4 Dokumentation och metadata
2 Uppgiftsinsamling 2.1 Ram och ramförfarande 2.2 Urvalsförfarande 2.3 Mätinstrument 2.4 Insamlingsförfarande 2.5 Databeredning	3 Slutliga Observationsregister 3.1 Produktionsversioner 3.2 Arkiveringsversioner 3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången
4 Statistisk bearbetning och redovisning 4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler 4.2 Redovisningsförfaranden	5 Databehandlingssystem (*)
6 Loggbok (*)	

(*) Avsnitt 5 och 6 är endast avsedda för internt bruk. Saknar innehåll i denna version av SCBDOK.

0 Administrativa och legala uppgifter

0.1 Ämnesområde

Miljö

0.2 Statistikområde

Gödselmedel och kalk

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik
gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se
http://www.scb.se/templates/Standard____55322.asp

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB RM/MIT

Postadress: Box 24300, 104 51

Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100, 115 81

Stockholm

Kontaktperson: Elizabeth Nyström

Telefon: 08-5069 4254

Telefax: 08-5069 4763

E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB RM/MIT

Postadress: Box 24300, 104 51

Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100, 115 81

Stockholm

Telefon: 08-5069 4254

Telefax: 08-5069 4763

E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Statistiken produceras i samarbete med Statens Jordbruksverk (SJV).

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Ingen gallring av primäruppgifter har skett sedan SCB tog över ansvaret för statistiken 1985.

0.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering finns gällande försäljningen av mineralgödselmedel.

0.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för mineralgödsel finns sedan 1950-talet. I mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA). Fr.o.m. 1991 produceras statistiken vid Enheten för miljö- och turismstatistik. Statistiken ska belysa den regionala försäljningen till jord- och trädgårdsbruket av kväve, fosfor och kalium i mineralgödselmedel och kontinuerligt följa utvecklingen. Fr.o.m. 1997 års undersökning ingår även uppgifter om försäljningen av svavel samt uppgifter om fosforgödselmedlens kadmiuminnehåll.

0.11 Statistikanvändning

Statistikens huvudanvändare är:

Jordbruksverket och Naturvårdsverket för att följa den regionala utvecklingen av mineralgödselanvändningen i stort samt för att följa upp riksdagsbeslut om reducerad kväve- och kadmiumtillförsel till åkermark.

Sveriges Lantbruksuniversitet och annan utbildning på jordbrukets område för undervisning och forskning.

Länsstyrelser och andra regionala organ för planering och rådgivning.

Miljöorganisationer och en intresserad allmänhet som värnar om miljön i vid bemärkelse.

0.12 Uppläggning och genomförande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter och importörer av mineralgödselmedel är skyldiga att till Riksskatteverket (RSV) betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll. SCB/SJV erhåller en förteckning från RSV över företag som betalt miljöavgifter. Samtliga dessa företag ingår i urvalet.

Uppgifterna insamlas via postenkät. Postenkäten sändes ut i början av november 2005 och skulle enligt anvisningarna insändas senast 1 december. Enkäten omfattar uppgifter om namn på gödselmedlet, medlets näringsinnehåll med avseende på kväve, fosfor, kalium och svavel samt genomsnittlig kadmiumhalt i fosforgödselmedlen. I 2005 års undersökning skulle även försäljningen av ekologiska gödselmedel redovisas. De försålda kvantiteterna, uttryckta i ton, av olika medel ska redovisas per län.

0.13 Internationell rapportering

Inte aktuellt

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar planeras

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Observationsstorheterna är i Sverige försålda partier av mineralgödselmedel för användning i jord- och trädgårdsbruk. Respektive företag ger uppgift om försåld kvantitet och näringsinnehåll, samt innehåll av kadmium i enskilda preparat, samt till vilket län försäljningen sker.

1.2 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheter som statistiken avser att belysa är länsuppgifter för dels försålda kvantiteter i ton, dels försålda kvantiteter per hektar utnyttjad åker av de olika näringsämnena kväve, fosfor, kalium och svavel.

Uppgifterna avser branschens verksamhetsår 1 juli-30 juni, vilket sammanfaller med gödselåret, dvs. den gödsling som sker till årets grödor 2005.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Försålda partier av mineralgödsel i Sverige under 2004/2005	Län, länsgrupper, riket	Mineralgödsel, samt omräknat till näringsinnehåll avseende kväve, fosfor, kalium och svavel. Näringsämne per hektar utnyttjad åker	Totalmängd, andelar
Försålda partier av mineralgödsel i Sverige under 2004/2005	Riket	Innehåll av kadmium	Totalmängd

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultat från undersökningen publiceras i Statistiska meddelanden, serie MI 30, se sammanställningen nedan över de senaste årens publikationer! Uppgifter publiceras också i Sveriges statistiska databaser (SSD). Mikrodata finns sparad enligt avsnitt 3.

1.4 Dokumentation och metadata

Dokumentation sker även i SM:et, och i Beskrivning av statistiken (f d produktbeskrivning), se SCB:s hemsida, www.scb.se.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen erhålls från Riksskatteverket och är en förteckning över tillverkare och importörer av mineralgödselmedel. Dessa är skyldiga att betala miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll till RSV. Eventuella brister i RSV:s förteckning över producenter/importörer torde påverka kvaliteten i statistiken marginellt liksom eventuell direktimport. De fem största aktörerna på marknaden svarar för över 90 procent av all försäljning.

2.2 Urvalsförfarande

Totalundersökning. Samtliga företag som betalt miljöavgift ingår i urvalet.

2.3 Mätinstrument

Missiv och postenkät ligger som bilaga till denna dokumentation.

Uppdelningen av försålda kvantiteter på län förorsakar vissa uppgiftslämnare problem. Mineralgödselförsäljningen sker i bland i flera led varför importören/producenten inte alltid vet var de olika partierna slutligen förbrukas. I viss utsträckning följer SCB upp stora leveranser genom att ta kontakt med regionala handlare.

2.4 Insamlingsförfarande

Postenkät skickas ut i november gemensamt av SJV och SCB. Åtminstone en skriftlig påminnelse sker.

I enstaka fall lyckas SCB/SJV inte få kontakt med företag som betalat miljöavgifter till RSV. Det rör sig då om företag som endast marginellt påverkar statistiken.

2.5 Databeredning

Efter granskning och dataregistrering av insamlade uppgifter omräknas uppgivna kvantiteter handelsvara till rena näringsämnen och summeras till län, länsgrupper och riket. Med hjälp av aktuella arealuppgifter från SJV:s ARARAT-register beräknas genomsnittlig gödselgiva per näringsämne och hektar utnyttjad åker.

3 Slutliga observationsregister

3.1 Produktionsversioner

Register

Namn Handelsgodselförsäljning	Presentationstext Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk
Beskrivning Innehåller uppgifter från tillverkare och importörer av handelsgödselmedel om försålda kvantiteter. Begreppet handelsgödsel är synonymt med mineralgödsel.	Registertyp survey, totalundersökning

Version

Namn	Presentationstext	
HandelsgödsselförsäljningSQL	Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk	
Beskrivning	Personregister	Slutligt observationsregister
Handelsgödsel, fullständigt innehåll, sql-version	nej	ja

Databas

Namn HANDELSGODSEL20042005	Första tid 2004K3	Senaste tid 2005K2
Presentationstext Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk, 2005	Referenstid Gödselår, dvs. 1/7-30/6	
Beskrivning Databasen innehåller uppgifter från producenter och importörer av mineralgödselmedel. Uppgifterna gäller gödselåret 2004-2005, dvs. 040701-050630		
Tillgänglighet Tillgänglig endast för intern användning. Materialet är sekretesskyddat och kan eventuellt utlämnas efter särskild prövning.		

Tabell / flat fil

Presentationstext Försåld mineralgödsel		
Objekttyp Mineralgödselkvantiteter	Population Populationen är producenter och importörer av mineralgödsel.	
Beskrivning Försålda kvantiteter av mineralgödsel	Antal tabellrader / poster 9958	

Variabler - Innehåll

Presentationstext	Beskrivning	Uppgiftskälla	Definition/Mätmetod	Referenstid	Summerbar	Enhet	Namn på värdemängd
län	Län				ej summerbar		lan05
kvantitet	Levererad mängd handelsvara				summerbar	hundredtals kilo	hgkvantitet
kväveandel	Kvävehalt i försåld mineralgödselmängd				ej summerbar		halt
fosforandel	Fosforhalt i försåld mineralgödselmängd				ej summerbar		halt
kaliumandel	Kaliumhalt i försåld mineralgödselmängd				ej summerbar		halt
svavelandel	Svavelhalt i försåld mineralgödselmängd				ej summerbar		halt
kadmiumandel av fosforinnehållet	Kadmium i försåld mineralgödselmängd som en andel av fosforinnehållet				ej summerbar		ppm
leverantörsnummer	Internt levnr				ej summerbar		levnr
Kod	Yaraköp eller inte Yaraköp				ej summerbar		kod
Produkt	Namnet på mineralgödselmedlet				ej summerbar		preparatnamn
Ekologiskt gödselmedel	Indikerar om Ekologiskt gödselmedel				ej summerbar		Ekol
leverantör	Namn på leverantören (=uppgiftslämnaren) i klartext				ej summerbar		företag

Värdemängder

Namn	Beskrivning
Ekol	Indikerar om ekologiskt gödselmedel
Kod	Benämning
0	Inte ekologiskt gödselmedel
1	Ekologiskt gödselmedel

Namn	Beskrivning
foretag	Företagsnamn

Namn	Beskrivning
halt	Halt av ämnet uttryckt i viktprocent

Namn	Beskrivning
hgkvantitet	Kvantitet mineralgödsel

Namn	Beskrivning
Kod	Om Yaraköp eller inte
Kod	Benämning
0	Inte Yaraköp
Yaraköp	Köpt från Yara

Namn	Beskrivning
lan05	Länsindelning enligt 2005-01-01
Kod	Benämning
01	Stockholm
03	Uppsala
04	Södermanland
05	Östergötland
06	Jönköping
07	Kronoberg
08	Kalmar
09	Gotland
10	Blekinge

12	Skåne
13	Halland
14	Västra Götaland
17	Värmland
18	Örebro
19	Västmanland
20	Dalarna
21	Gävleborg
22	Västernorrland
23	Jämtland
24	Västerbotten
25	Norrbottn

Namn	Beskrivning
levnr	Internt leverantörsnummer

Namn	Beskrivning
ppm	Halt av ämnet i ppm (parts per million = mg/kg = miljondelar)

Namn	Beskrivning
preparatnamn	Preparatnamn

3.2 Arkiveringsversioner

3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

4 Statistisk bearbetning och redovisning

4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Inga modellantaganden görs. Vid skattningarna antas fullständig ramtäckning.

Endast punktskattningar beräknas, och de statistiska mått som beräknas är summor för försålda mineralgödselmängder (omräknat till näringsämnen eller kadmium), samt medelvärde av försåld mängd uttryckt i näringsämne per hektar utnyttjad åker. För den senare beräkningen sammanvänds undersökningresultaten med uppgifter om länsvisa åkerarealer från jordbruksstatistiken.

Eftersom det är fråga om en totalundersökning används inga uppräkningsstal, och det skattas heller inga varianter. Total försåld mängd av ett visst näringsämne skattas med:

$$\hat{N}_{total} = \sum_u X \cdot N_{andel} ,$$

där X är mängd försåld mineralgödsel räknat i handelsvara och N_{andel} är andelen näringsämne.

Mängden försålt näringsämne per hektar åkermark skattas med:

$$\hat{N} - giva = \frac{\hat{N}_{total}}{\hat{Areal}}$$

där skattningen av N_{total} är enligt ovan, och arealskattningen erhålls från jordbruksstatistiken. Samma formel används för de olika redovisningsgrupperna.

4.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken publiceras i Statistiska meddelanden och Sveriges Statistiska databaser (SSD).

Jordbruksverket publicerar uppgifter om enskilda preparat, se www.sjv.se.

5 Databehandlingssystem

6 Loggbok

Bilaga: Enkät och anvisningar

STATENS JORDBRUKSVERK

Statistikenheten & Miljöskyddsenheten

SCB STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Programmet för miljöstatistik

2005-11-09

Statistik över sålda kvantiteter handelsgödsel (inkl. ekologiska gödselmedel) till jord- och trädgårdsbruk samt tillverkning, import och export av handelsgödsel under gödselåret 1 juli 2004 - 30 juni 2005

Statens jordbruksverk och Statistiska centralbyrån (SCB) insamlar årligen uppgifter och sammanställer statistik avseende försäljningen av handelsgödselmedel. *Från och med förra årets undersökning ska även ekologiska gödselmedel (Biofer, Binadan och Vinass m.fl) ingå.* Statistiken har flera syften.

Syfte

I april 2000 antog riksdagen 15 nya miljö kvalitetsmål för Sverige. Målen sätter gränser för mänsklig belastning av vår miljö för att kunna uppnå ett långsiktigt hållbart samhälle. Flera av målen berör jordbruket. Dessa innebär bl.a. att mängden kväve från jordbruket som når Östersjön skall halveras till år 2020 jämfört med år 1985. Förlusterna av fosfor och ammoniak från jordbruket skall fortsätta minska. En viktig åtgärd är att gödslingen anpassas så att näringsläckage i möjligaste mån undviks. Vidare skall fosformedlens kadmiumhalt följas upp. Jordbruksverket har ansvaret för att åtgärder vidtas så att uppställda mål uppnås. Utvärdering av åtgärderna sker kontinuerligt.

De lämnade uppgifterna kommer att användas dels av Jordbruksverket för uppföljning av uppsatta miljömål och för ekonomiska kalkyler på jordbrukets område m.m., dels av SCB för utarbetande av en rapport i serien Sveriges officiella statistik med uppgifter om den regionala förbrukningen av olika näringsämnen fördelat på län. Rapporten från SCB publiceras som ett Statistiskt Meddelande i serie MI och finns publicerad på SCBs hemsida, www.scb.se. Jordbruksverket publicerar en Statistikrapport med uppgifter om försäljning av handelsgödselmedel fördelat på större produkter i ton vara samt växtnäringsämne per produktgrupp (enkla käve, NPK, PK osv.). Denna finns publicerad på Jordbruksverkets hemsida, www.sjv.se under "Statistik".

Årets undersökning

De uppgifter som samlas in omfattar tillverkning, import och export av enskilda handelsgödselmedel (*inkl. ekologiska*

gödselmedel: Biofer, Binadan och Vinass m.fl.) samt försäljning av olika gödselmedel till det svenska jord- och trädgårdsbruket. De till förbrukning inom landet sålda mängderna ska redovisas länsvis, övriga uppgifter endast på riksnivå. För varje gödselmedel ska anges kvantitet uttryckt i ton handelsvara samt växtnäringsinnehåll av kväve, fosfor, kalium och svavel. För fosforgödselmedel ska även kadmiumhalten anges. **OBS! Detta gäller även fosforgödselmedel med mindre än 5 gram kadmium per ton fosfor.** I undersökningen ingår också rena svavelgödselmedel, utan innehåll av kväve, fosfor eller kalium.

För att undvika dubbelredovisning ska ej partier inköpta från producenter inom landet eller från andra importörer redovisas på blanketten. I de fall Ni hanterar sådana partier, lämna gärna ett meddelande till oss för vidare kontakter. Detta är mycket viktigt för statistikens kvalitet. I de fall Ni säljer all eller huvuddelen av Er import/produktion till någon av (de stora) firmorna på marknaden, ange även detta på blanketten.

Uppgift om den länsvisa försäljningen kan ibland vara svår att ange. Om Ni känner till att vissa län tar emot större leveranser än vad som förbrukas inom länet, vill vi att Ni efter bästa förmåga fördelar leveranserna på län med hänsyn till förbrukningen.

Samtliga lämnade uppgifter kommer att behandlas konfidentiellt och enskilda leverantörer och partier kommer inte att kunna identifieras efter bearbetning. De lämnade uppgifterna skyddas enligt 9 kapitel 4 § i sekretesslagen (SFS 1980:100).

Uppgifterna skall vara Jordbruksverket tillhanda **senast den 1 december 2005**. Uppgiftsinsamlingen görs med stöd av lagen (SFS 2001:99) samt förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken. Samråd om denna undersökning har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

Eventuella frågor rörande undersökningen kan ställas till Gunilla Thorsell, Jordbruksverket - tfn 036-15 59 49 eller Niclas Nordenberg, SCB - tfn 08-5069 43 87.

Svarskuvert för fri postbefordran bifogas.

Med vänlig hälsning

Gunilla Thorsell

Niclas Nordenberg

Lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 9 kap 4 § sekretesslagen (SFS 1980:100). Uppgiftsinsamlingen görs med stöd av lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken. Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

Uppgifterna insänds till Statens jordbruksverk i bifogat svarskuvert **senast den 1 december 2005**

Försålda kvantiteter handelsgödsel (inkl. ekologiska gödselmedel) till jord- och trädgårds-bruk samt tillverkning, import och export under perioden 1 juli 2004 - 30 juni 2005

För ekologiskt gödselmedel sätt kryss

☐

Gödselmedel avsedda för skogsgödsling redovisas ej!

Gödselmedel:	Gödselmedlets innehåll av näringsämnen, %				Genomsnittlig kadmiumhalt g/ton fosfor
	N	P	K	Svavel (S)	

Län		Ton handelsvara			
		Försäljning till jord- och trädgårdsbruk	Tillverkning	Import	Export
Stockholms	01		Tillverkning, import och export redovisas endast för hela riket!		
Uppsala	03				
Södermanlands	04				
Östergötlands	05				
Jönköpings	06				
Kronobergs	07				
Kalmar	08				
Gotlands	09				
Blekinge	10				
Skåne	12				
Hallands	13				
Västra Götalands	14				
Värmlands	17				
Örebro	18				
Västmanlands	19				
Dalarnas	20				
Gävleborgs	21				
Västernorrlands	22				
Jämtlands	23				
Västerbottens	24				
Norrbottens	25				

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

RM/MIT

Elizabeth Nyström

18(18)

Hela riket				
------------	--	--	--	--

Ort och datum		Kontaktperson (TEXTA)		
Företag	Telefon (riktnr och abonnentnr)		E-postadress	

Blankettutgivare

Kontaktperson

Telefon

Blanketten sänds till

**STATENS
JORDBRUKSVERK**Gunilla Thorsell
E-post:
gunilla.thorsell@sjv.se

036-15 59 49

Statens jordbruksverk
Statistikenheten
Gunilla Thorsell
551 89 JÖNKÖPING**STATISTISKA
CENTRALBYRÅN**Niclas Nordenberg
E-post:
niclas.nordenberg@scb.se

08-5069 43 87